

Пролог

Навкруги було каміння. І хоч би як далеко сягав погляд: у висоту, навсібіч чи подекуди у глибину, — всюди натикався на гострі кам'яні ікла. Трикутні, округлі біля основи, прямокутні, квадратні, але неодмінно із гострими зазубреними кінчиками, неначе хто навмисно обтесав їх для більшої загрози і небезпеки. А може, й краси. Не потрібно заперечувати і шляхетну мету, адже ці різнобарвні брили мали по-своєму прекрасний вигляд, утворюючи такий собі ненормально-аномальний букет. Кольорів і справді було багато — практично всі відтінки веселки перетікали з одного в інший, зливаючись у тепло-помаранчевий, ніби десь там у височині, де не видно ні кінця ні краю, горів надпотужний ліхтар. Світло з невідомого джерела безперешкодно сяяло, мерехтячи на вершинах і малюючи непроглядно-чорні тіні навіть маленьким камінчикам. Тут, як і деінде, також усе залежало від кута зору.

Невагоме розріджене повітря легко заповнювало легені, лишаяючи якийсь солодкуватий присмак, а ще відчуття, ніби не можеш надихатись і повсякчас хочеться вдихнути на повні груди, але щось заважає, тому виходить кволо і хворобливо. І тоді непомітно, але безповоротно, десь глибоко зсередини виповзав страх, що швидко розбивався об картину загальної монолітності, впевненості та безмежного спокою.

Тут нічого не відбувалося. А тому губився лік часу, простору і себе як істоти. І одночасно відбувалося все. Неначе поволі втілювався надзадум, творилося склепіння правил та основ життя, і складний невідомий механізм неквапливо штампував зовсім поряд щось схоже на атоми чи молекули, з яких потім виліплювалося все інше — вода, земля, рослини, тварини. І людина. З чого все почалося? Відвічна загадка існування. Що було першим? Суперечка, яка ніколи не вщухне, в якій ніколи і ніхто не дійде згоди, знання, які ніколи і нікому не відкриються. Тому що іноді краще не знати, іноді поверховість — це благо, а розум та істина — кара, доля і злий задум надприродних сил.

Зараз відповідь здавалася простою. Зрештою, дійсно важливе — завжди просте, і на головні запитання завжди легко і просто відповісти одразу. Кожному. У будь-якій ситуації, без винятків. Усе інше — ілюзії, обман та помилки.

Першим був камінь, саме цей і саме тут. І дві сили, абсолютно різні, діаметрально протилежні й водночас однакові та схожі. Світло та Темрява, Добро і Зло. У чистому вигляді кожна могла бути і тим, і іншим. По суті, так чи інак, та вони рано чи пізно об'єднувалися у щось сіре з різними відтінками, що, власне, і ставало життям.

Їй подобалося ототожнювати себе зі світлом. І подобалося визначати свій рід як жіночий. Хоча хто вона, що вона таке, який вид врешті-решт, чому тут, навіщо і звідки, — не знала. Не пам'ятала. Із часом питання зникли і більше не турбували, як і почуття та бажання. Щось на кшталт вищої форми смиренності з неминучим. Серед каміння було безпечно і комфортно, і щоразу, коли високо-високо, там, де скелі зовсім губилися і зникали, з'являлися іскри, схожі на розряди електричного струму, — до неї приходило розуміння чогось досі невідомого, незнайомого і незвіданого. Що ставало ясным і прозорим, але знову тікало і ховалося десь у глибині її єства, чекаючи нагоди проявитися зовні.

Вона ставала дедалі більшою, проте не за розміром, а в сенсі самопізнання і самоідентифікації. А каміння ставало ніби щоразу меншим і гострішим, зловіснішим. Чомусь воно темніло, тріскалось, і у цих ранах, ніби кров, проступала чорнота, що перетворювала кольори на тіні, й повзла все вище і вище вгору. Світло тьмяніло, з помаранчевого

ставало брудно-коричневим, доки остаточно не посіріло і заклобулося дрібним туманом, поки що тонким, із проґалинами, неначе порваним кимось вгорі на шматки. А потім з'явилися краплі, малі та колючі, які висіли у повітрі всюди, нічого не зволожуючи, а лише роблячи тріщини глибшими та чорнішими.

Вона відчула, що змінилася. А також відчула, що їй уже час. Туди, де скелі розступалися надвоє. Де посеред Прірви зміїлась Дорога, немов жива та пульсуюча. А потім — іще далі. І далі. І ще...

Колись

Будь-яка історія, навіть найнезначніша, нецікава чи неважлива, має початок, і ця — не виняток. І якби хтось вів облік усіх негараздів та нещасть у світі, таке собі моторошне міністерство, то вона розпочала б свій відлік у вирахований до секунди час. Адже звичайного весняного погожого ранку, двадцять сім років тому, об одній і тій самій годині у кожному куточку Землі, на кожному найменшому її клаптику, щось відбулося. Щось нехороше і темне.

Події були різні: від глобальних катаклізмів, як-то землетрус, повінь чи війна, до мізерних порізів пальців або жахливих сновидінь звичайних пересічних людей. Якась подія довго не сходила з газетних шпальт — чергове загострення військового конфлікту двох ворогуючих країн; інші ж забрали відразу безліч життів, такі як масштабна автомобільна аварія на гірській дорозі у Швейцарії чи падіння літака

над Африкою. Або землетрус у сім з половиною балів на Гаваях, що розвалив місцевий старовинний готель, ховаючи під його уламками розслаблених і щасливих іще мить тому відпочивальників. Іще одна надовго зіпсувала цінний природний осередок — повінь у гирлі Амазонки знищила унікальний вид тварин і потопила кілометри рослинності, якою харчувались інші представники тваринного світу, хоч і не такі унікальні. Відбувались і такі, що нікому не запам'ятались, чи самі учасники не звернули увагу на події, які з ними трапилися.

Пані Роберта Ортега — статечна дама поважного віку із завжди нафарбованими червоною помадою губами, яка мешкає у діловому кварталі Нью-Йорка, — працюючи в імпровізованому садку на даху будинку зажене скалку під ніготь. Вона ще тоді не знатиме, що згодом це викличе запалення, якого пані не завважить, а потім рука набрякне; і коли жінка таки збереться до лікарні, розвинеться гангрена, і її буде вже запізно рятувати. Пан Вільям Волліс, рудий привітний молодий чоловік, що тільки-но одружився і почав працювати у великій будівельній компанії у передмісті Лондона, впаде із драбини і зламає ногу, яка потім успішно зростеться. А школяр Ігор, хлопчина із Києва, замріється і поріже пальця об папір, гортаючи книжку про пригоди відважних козаків. Він злиже кров і за хвилину забуде про поріз, відволікшись на птахів за вікном.

Та всі події мали єдину першопричину і означали також одне: Рівновагу у світі порушено, і Зло прокинулось. Справжнє, прадавнє і страшне.

Це сталося не вперше. Але цього разу темрява не вдавалася до гучних пророцтв про кінець світу, не присилала чорного месію, не наводила паніку. Вона діяла непомітно, тихо й поступово, максимально прицільно розхитуючи самі основи творення. І все повернуло не туди.

Проте ще лишалась надія, що Добро прокинеться також, і завдасть удару у відповідь.

Напевно, слід розказати іще одну історію, що теж трапилась того весняного дня. У психіатричній лікарні міста Березів (у народі просто Березівка) з'явився цікавий пацієнт. Точніше сказати, не з'явився, а його доставили працівники поліції. Згодом таких хворих буде багато, і до них звикнуть, але тоді він був першим. Чоловік років до сорока мав вельми пристойний вигляд: темний у тонку світлу смужку костюм; дещо старомодний піджак із двома бортами та великими гудзиками, але чистий та ідеально підігнаний; легкий білий светр під ним; начищені до блиску чорні черевики; годинник на зап'ястку; скрупульозно зачесане волосся та гладенько вибрите обличчя. Незнайомець стояв дуже рівно і спокійно, опустивши очі долу і нічим не виказуючи свої можливі психічні розлади. Ані зовнішністю, ані поведінкою: жодного збудження,

агресії, меланхолії або маніакальності. Стражі правопорядку навпаки поводитися дивно. Лишивши затриманого у коридорі (адже він і справді був затриманим, про що свідчили кайданки на зап'ястях), поліціанти без запрошення просковзнули до кабінету чергового лікаря приймального відділення та замкнули двері ізсередини. Один, молодший, попрямував до вікна, захищеного зовні ґратами, і влаштувався там, ніби на пункті спостереження. Другий, уже сивуватий, але зі жвавим поглядом, кивнув молодому колезі, підійшов до лікаря і без привітання швидко заговорив:

— Лікарю, богом молю, заберіть його у нас!

Немолодий високий психіатр, надто вродливий для такої роботи, не знайшов, що відповісти, а тільки двічі кліпнув великими карими очима. Не зустрівши опору, службовець продовжив:

— Ми знайшли його в лісі. Він там просто стояв і... дивився на нас... Ніколи такого не бачив! Скільки працюю, а так ще не боявся. Він... ніби пустий, — чоловік притиснув праву руку до серця і рішуче додав: — Чесно...

— Пустий?

— Так, зовсім... нічого немає всередині!

Незважаючи на подив, за виробленою роками професійною звичкою розум лікаря не припиняв схоплювати крихти інформації. Хоч він і заляк, та все ж мимоволі запритив надмірну обережність, тривожність поліцейських, тремтячі руки, занадто спітнілі